

El país que no suporta el dolor

RI SANGOSTUMEDIA/NEWS GROUP/GETTY

R Per què els Estats Units van registrar més de 107.000 morts per sobredosi de drogues el 2021, un rècord mai vist

FRANCESC PEIRÓN
Nova York. Corresponsal

Els zombis habiten als carrers dels Estats Units.

Les sagues de morts vivents s'han convertit en moda cinematogràfica. Des del ja clàssic George A. Romero a la contemporània sèrie de *The walking dead*, el gènere atreu milions de fans.

A Nova York, ciutat tan de pel·lícula, ningú no sembla que vulgui veure, tot i això, els qui són els veritables zombis.

Estan repartits per diversos llocs de la ciutat. Però on més criden l'atenció, sense realment cridar-la perquè són invisibles, és a aquell territori a l'oest de Manhattan, al seu cor, no a un suburbi, en un radi que va del carrer 34 al 44, sobretot a la

Vuitena Avinguda, on es juga el trànsit de turistes, de negocis i de misèria desatada, oblidada, com si no li importés a ningú.

Després d'observar diversos homes i dones deambulant sense rumb amb aquella estampa que recorda escenes dels vuitanta i noranta, expulsats de la realitat que els envolta, de rostres xuclats, de mirades perdu-

des, esdentegats, desnudats, tot això que es creia superat, hi ha un jove arrupit al costat d'unes bosses d'escombraries, al carrer 39. Carrega una maleta espatllada. Ara l'omple. Ara la buida.

Al seu cap hi ha diverses ferides, té úlceres als braços, de la butxaca treu una xeringa i la torna a guardar, com si estigués comprovant que encara la té.

A l'edifici de davant, un cartell ocupa tota la seva façana: "L'edat d'or dels viatges ha tornat". El trajecte d'aquestes persones significa una tornada a l'infern del passat.

Malgrat ésser morts vivents, cap no figura a la llista de defuncions del 2021. Encara no. Tenen molts números per engròssir la pròxima, la del 2022.

Plou sobre mullat. Després d'un catastròfic increment durant el 2020 -un 30%- les

morts per sobredosi de drogues als Estats Units van continuar a l'alça el 2021 i es van enfil·lar un 15%.

Més de 100.000 nord-americans van morir per aquesta epidèmia, segons les dades fede-

Els carrers dels EUA tenen nombrosos morts vivents per l'impacte dels opiàcis

erals publicades aquesta setmana pel Centre de Control i Prevenció de Malalties (CDC).

El recompte provisional de 107.622 difunts exposa els desafiaments potencials per la pandèmia del coronavirus: la

pèrdua d'accés a tractaments, l'aïllament social i el subministrament de drogues més potents.

Tot i que en percentatge les sobredosis fatals van créixer més l'any anterior, el 2021 marca el nombre més alt registrat mai als EUA. El 2020 aquesta xifra es va quedar en gairebé 94.000.

Un fenomen que es constata cada vegada més és que una gran quantitat d'aquestes morts impliquen un expansiu consum de fentanil, una mena de potents opiàcis sintètics, que sovint es barregen amb altres substàncies, i de la metamfetamina, o *meth*, una droga artificialment estimulants d'efecte addictiu i molt destructiva. En no pocs casos, els responsables sanitaris van certificar la combinació dels dos productes químics.

ANADOLU AGENCY/GETTY

FENTANIL

Tenia 25 anys
Els pares de la Brianna, una noia de Colorado, de 25 anys, han muntat aquest petit altar a casa seva per recordar la seva filla, que va morir de sobredosi

Sense llar
Una persona que no té casa, en un carrer de la ciutat de San Francisco; les drogues devasten el col·lectiu de gent que viu a la intempèrie, sense un sostre on refugiar-se

L'avi
Una consumidora de carrer de drogues rep un lot amb consells per actuar en cas de sobredosi, i molt especialment de la varietat en auge, el fentanil

THE WASHINGTON POST/GETTY

Més de 80.000 persones van morir per l'ús d'opiacis, incloent-hi els analgèsics per al dolor i el fentanil, una droga letal descrita com cent vegades més poderosa que la morfina i que apareix amb altres substàncies. Les morts per metamfetamina i cocaïna també van créixer.

Des que va començar el segle XXI, la sobredosi per drogues en aquest país, provocades al principi pels analgèsics amb recepta mèdica per pal·liar el dolor, van donar el relleu a morts per les onades d'heroïna, fentanil i meth, que s'han posat fi a més d'un milió de vides. Els investigadors temen que el 2022 serà tan horrible com el 2021, o potser pitjor.

Les sobredosis, que fa bastant temps van superar el pic de morts als EUA per la sida, els accidents de trànsit i les armes

de foc, suposen una quarta part dels nord-americans que van desaparèixer l'any passat a causa de la covid.

Però les víctimes de l'epidèmia de les drogues són aclaparadorament joves. Un estudi de la revista mèdica *JAMA Pediatrics* publicat el gener va calcular que, entre el 2015 i el 2019, els joves dels Estats Units van perdre 1,2 milions d'anys de vida a causa de les sobredosis.

No és un fenomen només urbà, malgrat que els 2.000 difunts a Nova York el 2021 o de San Francisco ocupin aquest tràgic liderat. Les zones rurals han estat especialment devastades per aquesta crisi durant la pandèmia, indiquen les dades del Centre Nacional d'Estadístiques de Salut (dependent del CDC), per les dificultats dels residents per arribar a tracta-

ments remots i limitats. Alaska va experimentar l'increment de morts més gran el 2021 amb un 75%.

El grup The Dandy Warhols va llançar el 1997 la cançó *Not if you were the last junkie on earth*

Les anomenades 'speedballs' i 'goofballs', barreja d'opiacis i estimulants, són cada cop més comunes

(No si fossis l'últim drogadoicte a la Terra), en què van proclamar que "l'heroïna està passada de moda".

Avui s'entén que aquest pronòstic era molt equivocat. Als Estats Units ara hi ha ara més

gent que consumeix més heroïna mai. Sense oblidar la difusió d'opiacis sintètics.

"Hi ha una cosa per dir sobre la demanda", va declarar al *The Washington Post* el professor Daniel Ciccarone, de la Universitat de Califòrnia a San Francisco i analista del mercat de drogues, que està fent un treball sobre la combinació d'opiacis i meth.

"Per què els dels Estats Units tenen tanta gana per les drogues? Per què sembla que això va en augment generació rere generació? Té alguna cosa a veure amb les nostres desigualtats econòmiques i altres disparitats?", es va plantejar Ciccarone.

De 58 a 71.000: aquest és el salt que hi ha hagut en la comptabilitat de morts pel fentanil el 2021. Les associades amb la me-

tamfetamina, més barata, van saltar de 25.000 a 33.000.

Com que el fentanil és una pols blanca, és fàcil de barrejar amb altres substàncies, incloent-hi opiacis, com ara l'heroïna i estimulants com la meth o la cocaïna, i fàcilment es pot camuflar en píndoles falsificades contra l'ansietat, com ara Xanax. Aquestes barreges poden ser letals si els usuaris no són conscients que prenen fentanil o no estan segurs de la dosi que

"És inacceptable perdre una vida per sobredosi cada cinc minuts", afirma el doctor Rahul Gupta

prenen. Existeix, a més, la prova creixent que aquesta combinació d'estimulants i opiacis, les anomenades *speedballs* i *goofballs*, són cada vegada més comunes, va recalcar Ciccarone. Dedueix del seu treball que no s'havia vist mai un opiaci tan poderós com el fentanil, en còctel amb un altre poderós producte com la metamfetamina.

La conseqüència d'aquesta situació es descriu així: més de 1.500 persones moren a la setmana pels opiacis i milions de nord-americans pateixen aquesta addicció. "És inacceptable perdre una vida per sobredosi cada cinc minuts", va lamentar el doctor Rahul Gupta, primer metge que dirigeix a la Casa Blanca l'Oficina de Política Nacional de Control de Drogues.

Els analistes afirmen que el problema va arrencar amb un excés de prescripcions de medicaments. El llavors president Barack Obama, un més que no va poder aturar aquesta crisi, va dictaminar que era sorprenent la poca capacitat dels nord-americans al dolor, al patiment.

Els grans manufacturadors d'opiacis van conrear al seu dia una xarxa fiable de centenars de metges amb qui podien comptar per signar un flux constant de receptes per a analgèsic. Tot i que tard, la culpa s'ha girat contra els productors. El Guggenheim de Nova York va retirar aquesta setmana el cognom Sackler, principal fabricant de la loxicodina, de la llista de mecenes, com ja va fer prèviament el Metropolitan.

Una vegada que les assegurances van tancar l'aixeta, els usuaris van haver de recórrer al mercat negre de l'heroïna i els opiacis sintètics, circumstància que ve de lluny i que la pandèmia només ha agreujat.

El fentanil, que s'elabora a un laboratori, és més barat i fàcil de distribuir que l'heroïna. Però com que és més fort i es ven en diverses formulacions, petites diferències en la quantitat poden significar la diferència entre una dosi habitual i una que sigui mortal.

Els càrtels mexicans han entès que aquest negoci és més ràpid i rendible que conrear les roselles. La sèrie *Breaking bad* és un curs per entendre els EUA dels zombis.